

Nr 82.

Av herrar **Liedberg** och **Holmgren**, om samvetsömma värnpliktigas inkallande till förstärkt försvarsberedskap eller neutralitetsvakt.

Genom lag av den 12 juni 1925 ha värnpliktiga, som lida av samvetsbetänkligheter, rätt att fullgöra sin värnpliktstjänstgöring utan att övas i vapens bruk. De indelas härvidlag i två grupper, dels 1) de, som hysa samvetsbetänkligheter endast mot tjänstgöring med vapen och därför få tjänstgöring utan vapen inom krigsmakten, dels 2) de som hysa samvetsbetänkligheter mot varje tjänstgöring vid krigsmakten och därför få fullgöra civilt arbete utanför krigsmakten.

Under fredstid fullgöra alltså dessa värnpliktiga sina skyldigheter mot samhället i ungefär liknande omfattning som huvudmassan av de värnpliktiga. Detta är däremot ej fallet, då såsom för närvarande stora delar av vårt lands ungdom äro inkallade för förstärkt försvarsberedskap och neutralitetsvakt. För dessa inkallade, som ofta nog lida svårt avbräck i ekonomiskt hänseende genom inkallelsen, måste det givetvis te sig såsom en stor orättvisa, att de samvetsömma helt och hållet fritagas från sådana uppoffringar. Rättvisan kräver, att detta missförhållande lägges till rätta genom att även de samvetsömma inkallas i samma omfattning som huvudmassan av de värnpliktiga.

Även om riksdagen nu beslutar, att hänsyn icke längre skall tagas till samvetsbetänkligheter, så kvarstår det faktum, att de nu befintliga samvetsömma icke erhållit vapenövning och sålunda icke kunna sättas in var som helst. Vid försvaret av vårt lands oberoende bör emellertid en var deltaga efter måttet av sina krafter och sin förmåga. De samvetsömma böra därför fullgöra sådant arbete i samband med rikets försvar, som av dem lämpligen kan utföras och varigenom ett motsvarande antal vapenövade värnpliktiga frigöres för stridsändamål.

Under det nu pågående stormaktskriget ha utanför Sveriges kuster utlagts minfält. Det händer synnerligen ofta, att minor på grund av storm eller andra anledningar slita sig från sina förtöjningar och driva utanför det område, vilket genom meddelanden till handelssjöfarten betecknats såsom minerat. Dessa minor fylla ej längre sin militära uppgift, nämligen att hindra sjöfarten inom ett viss område, de utgöra däremot en stor fara för all sjöfart, däribland den neutrala handelssjöfarten. En sådan kringdrivande mina medför påtagliga risker för katastrofer, och dess undanröjande är sålunda ett humanitärt önskemål.

För arbete med minförstöring fordras sakkunskap rörande minors konstruktion m. m. Arbetet måste därför ledas av sakkunniga militärer, men såsom dessas biträden, besättningsmän på minsvepare, roddare vid desarmering av minor m. m. kunna samvetsömma värnpliktiga användas och ersätta vapenövade värnpliktiga. Inom engelska marinen lär motsvarande personalkategori användas för sådant ändamål.

Inom försvarsväsendets olika områden torde åtskilliga liknande uppgifter föreligga, vilka kräva personal men icke nödvändigtvis vapenövad sådan, och som avse att avvända eller mildra de olyckor som kriget framkallar.

För lösning av sådana uppgifter böra utan vidare de samvetsömma kunna ifrågakomma.

På grund av det anförda få vi hemställa,

att riksdagen ville besluta att samvetsömma värnpliktiga, samtidigt med att övriga värnpliktiga av samma årsklass inkallas till förstärkt försvarsberedskap eller neutralitetsvakt, inkallas och till en början erhålla en kortare utbildning inom det specialområde, för vilket de avses.

Stockholm den 22 januari 1940.

Gösta Liedberg.

Bj. Holmgren.